

ਦਿਗੰਬਰ ਅਹੋਰ ਪਾਟਿਲ NONE

ਬਨਾਮ NONE

ਦੇਵਰਾਮ ਗਿਰਧਰ ਪਾਟਿਲ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਅਤੇ ਅਨਯ
ਫਰਵਰੀ 21, 1995

[ਕੇ. ਰਾਮਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਬੀ.ਐਲ. ਹੰਸਰੀਆ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਬੰਬਈ ਟੈਨੈਸੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਟ, 1948 : ਸੈਕਸ਼ਨ 32ਬੀ, 32ਜੀ— ਛੱਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ—ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਜੋ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ—ਵੰਡ—ਫੈਸਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜਾਤਾਂ ਨੇ ਵੰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ—ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸੰਪਤੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਛੱਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਲਡਿੰਗ—ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ ਰੀਮਾਂਡ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ।—ਉਪਰਾਲਾ।

ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਟੈਨੈਸੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਟ, 1948 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32ਜੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 8 ਏਕੜ ਅਤੇ 26 ਗੁੰਟਾਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ 54 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 48 ਏਕੜ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ; ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਵੀ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਤ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 32ਬੀ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣਾਇਆ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਾਮਲਾਤਦਾਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਜੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਰੀਮਾਂਡ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਸਬੰਧੀ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਨਿਰਣਾ ਸੀ; ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਹੋਲਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਵੰਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਫੈਸਲਾ : 1. ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬੰਬਈ ਟੈਨੈਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਟ, 1948 ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਟਿੱਲਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਮਾਨਤਾ ਟੈਨੈਂਟ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰੀਮਾਂਡ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

2. ਧਾਰਾ 32ਬੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਟੈਨੈਂਟ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਟੈਨੈਂਟ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ

ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਟੈਨੈਂਟ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ 36 ਏਕੜ 1 ਗੁੰਟਾ ਦੇ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਖੇਤਰ ਕੇਵਲ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਹੇਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਭਾਵ 43 ਏਕੜ 35 ਗੁੰਟਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

3. ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹੈ ਜੋ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਗਵਾਹੀ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਅਤੇ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਕਿ ਵੰਡ ਕਦੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੰਡ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵੰਡ ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੰਡ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਸਹਿ-ਪਾਰਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਬੂਤਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਦੀ ਸਹੀਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ, ਇਹ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮੌਖਿਕ ਗਵਾਹੀ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਯਕੀਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। [137-ਬੀ-ਡੀ] ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2653 ਦਾ 1972।

ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 26.4.72 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ, ਐਸ.ਸੀ.ਏ. ਨੰਬਰ 1097 ਦੇ 1968 ਵਿੱਚ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਦੇਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ।

ਵੀ.ਐਨ. ਗਣਪੁਲੇ ਅਤੇ ਮਿਸ ਉਰਮਿਲਾ ਸਿਰੂਰ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੈ:

ਬਦਲਾਅ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੈ।

ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਉੱਠੀ ਹੈ ਬੰਬਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1097 ਦੇ 1968 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 26, 1972 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬੰਬਈ ਟੈਨੈਂਸੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਟ, 1948, (ਛੋਟੇ ਵਿੱਚ, 'ਐਕਟ') ਦੇ ਅਧੀਨ ਐਸ.32ਜੀ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬਿਨੈ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ 8 ਏਕੜ 26 ਗੁਣਟਾਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੀ। ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ 54 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, 48 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵ, ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਵਿਗੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ 7 ਏਕੜ 34 ਗੁਣਟਾਸ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੌਰਾਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਲਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.32ਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਖੇਤਰਫਲ ਨਿਰਧਾਰਣ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਣਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਵਜੋਂ ਜੋਤਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ

ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਜਾਂ ਨੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਹਰ ਹੋ ਗਈ। ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਹ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੇ ਐਸ.32ਬੀ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 8 ਏਕੜ 26 ਗੁਣਟਾਸ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜੋਤਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸਨੇ ਮਾਮਲਤਦਾਰ ਨੂੰ ਐਸ.32ਜੀ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਕੀਮਤ ਤੈਅ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਤਦਾਰ, ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਇਕੱਠੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਵਿਅਕਤੀ 54 ਏਕੜ 23 ਗੁੰਠਾਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਛੱਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੱਥ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਲਾ 227 ਅਧੀਨ ਸੇਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਹੇਠਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨੂੰ ਉਲਟਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜਵਾਬੀ-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਛੱਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਵੰਡ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕੱਠੇ ਨਿਰਧਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ। ਧਾਰਾ 32ਬੀ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਧਾਰਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹੀ ਛੱਤ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਜਵਾਬੀ ਨੇ 36 ਏਕੜ 1 ਗੁੰਠਾਸ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਉਸਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪੁੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਮਾਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ 43 ਏਕੜ 35 ਗੁੰਠਾਸ ਦੀ ਛੱਤ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ। ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਨਕਾਰਿਆ, ਅਰਥਾਤ ਰੈਵੇਨਿਊ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਕਾਸ਼ਤ ਕਾਲਮ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਹੇਠਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾਂ ਜਾਂ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਕ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਬਾਰੇ ਦਾਖਲਾਂ ਵੰਡ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੰਡ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਵੰਡ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੰਡ ਦੇ ਤੱਥ ਦਾ ਸਬੂਤ ਵਿਚ ਇੰਦਰਾਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੌਖਿਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਸਹੀ ਸੀ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਭਰਾ, ਨਾਮਤ: ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਛੱਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੀਲਿੰਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀ। ਨਤੀਜਤਨ, ਉਹ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਅਧੀਨ ਟਿੱਲਰ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਇੱਕ ਮਾਨਤਾ ਟੈਨੈਂਟ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰੀਮਾਂਡ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੀ.ਐਨ.

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate